

ULIGHED 2. maj 2019

En stærk fagbevægelse er en gevinst for hele samfundet

DEBATINDLÆG

Skrevet af

Lars Andersen
Direktør

Thomas Wilken
Analytiker

En stærk fagbevægelse sikrer den almindelige lønmodtager en større del af velstanden i samfundet gennem højere løn. Det viser et studie fra IMF. OECD peger på, at samfund med forhandlede overenskomster generelt har flere i arbejde, færre arbejdsløse og formår i højere grad at inddrage udsatte på arbejdsmarkedet.

Kontakt

Direktør

Lars Andersen

📞 40 25 18 34

✉️ la@ae.dk

Konsulent

Sarah Steinitz

📞 33 55 77 10

Selvom fagforeningerne i dag har færre medlemmer end for 20 år siden, har Danmark stadig en af de højeste organiseringsgrader i OECD. Og dét, at vi gennem årene har haft tradition for, at lønmodtagere og arbejdsgivere organiserer sig og forhandler arbejdsmarkedets vilkår gennem overenskomster, har betydet, at vi på mange områder har et misundelsesværdigt arbejdsmarked.

Den danske model har sikret danske lønmodtagere god adgang til barsel, flere penge i (real) lønposen over tid, opsparing til alderdommen – og dagpenge, hvis vi bliver fyret, ret til ferie, regler for arbejdsmiljø og adgang til efteruddannelse. Samtidig har vi i dag et af de mest fleksible arbejdsmarkeder i OECD; vi er et af de lande, hvor flest arbejder, og hvor færrest er langtidsledige. Og danske virksomheder klarer sig godt internationalt.

I dag tænker vi måske ikke over, at de rettigheder og ydelser, vi har adgang til, ikke er noget naturgivent – og at vores arbejdsmarked kunne se ud på en helt anden måde. Men det er der faktisk grund til at tænke over.

” *Et velorganiseret arbejdsmarked – både blandt lønmodtagere og arbejdsgivere – er en stor gevinst. Både for lønmodtagerne, som får større andel i velstand, der skabes, og for samfundet som helhed*

Gennem flere år har vi oplevet en faldende organiseringsgrad, og det kan blive et problem for danske lønmodtagere og for samfundet, viser to studier fra IMF og OECD.

IMF fandt i en analyse fra 2015, anført af den verdenskendte økonom Olivier Blanchard, at et fald i organiseringsgraden blandt lønmodtagere på ti procentpoint medfører en stigning i indkomsterne for de rigeste 10 procent med fem procent. Ifølge IMF sker indkomstfremgangen for de rigeste på bekostning af de 90 procent med lavere indkomst. IMF fremhæver desuden, at der i den økonomiske litteratur er bred enighed om, at høje organiseringsgrader normalt medfører en højere gennemsnitsløn for lønmodtagerne. Et fald i organiseringsgraden kan altså mindske lønnen for den almindelige lønmodtager og føre til øget ulighed. Og uligheden kan blive yderligere forøget, idet det politiske tryk, fagbevægelsen kan lægge på politikerne, bliver mindre kraftfuldt, hvis fagbevægelsen svækkes. Fagbevægelser på tværs af landene i OECD arbejder typisk for et progressivt skattesystem, hvor de brede skuldre bærer mest. En stærk fagbevægelse er derfor med til at sikre, at værdiskabelsen i et samfund i høj grad kommer alle til gode.

” *Samfund med koordinerende forhandlingssystemer, ligesom det danske, har en større andel af befolkningen, der deltager på arbejdsmarkedet, har lavere arbejdsløshed og er kendetegnet ved i højere grad at inddrage udsatte grupper på arbejdsmarkedet*

Et velorganiseret arbejdsmarked – både blandt lønmodtagere og arbejdsgivere – er en stor gevinst. Både for lønmodtagerne, som får større andel i velstand, der skabes, og for samfundet som helhed.

OECD har i en analyse fra efteråret 2018 sammenlignet, hvordan forskellige overenskomstssystemer klarer sig. Her finder OECD, at forhandlingssystemer med stor koordination mellem sektorer og forhandlingsparter – som tilfældet er i Danmark – generelt klarer sig bedre. Samfund med koordinerende forhandlingssystemer, ligesom det danske, har en større andel af befolkningen, der deltager på arbejdsmarkedet, har lavere arbejdsløshed og er kendetegnet ved i højere grad at inddrage udsatte grupper på arbejdsmarkedet.

Hvis den almindelige danske lønmodtager forsat skal se sine arbejdsforhold blive forbedret og få andel i den vækst, som bl.a. ny teknologi vil skabe, må lønmodtagerne stå sammen og kræve det. Kigger vi over på den anden side af Atlanten – til USA – så er hverken barsel eller reallønstigninger noget, den almindelig amerikaner kan tage for givet. Igennem flere årtier er reallønnen for den almindelige amerikanske lønmodtager ikke steget.

Heldigvis er lønmodtagerne i Danmark stadig blandt de bedst organiserede i OECD, men tendensen er desværre for nedadgående. Det er helt afgørende, at de danske lønmodtagere ved, at det virkelig betyder noget, når SOSU-medarbejderen på plejehjemmet, håndværkeren på byggepladsen, metalarbejderen i industrien og sygeplejersken på hospitalet organiserer sig og samarbejder om ordentlige forhold på arbejdsmarkedet og i samfundet generelt.

Bragt på Altinget.dk d. 2. maj 2019.